

Asia: VN/33605/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallitus on päättänyt kevään 2020 kehysriihessä, että yksityisen sairaanhoidon hoito- ja tutkimuskorvauksista leikataan 64 miljoonaa euroa vuoden 2023 alusta lukien vanhuspalvelulain mukaisen henkilöstömitoituksen rahoittamiseksi.

Hallituksen esityksen tavoitteena on tehdä lakimuutokset, joilla saavutetaan sairausvakuutuksen sairaanhoitokorvausten osuus vanhuspalvelulain mukaisen henkilöstömitoituksen rahoituksesta. Varoista 22,65 miljoonaa euroa ohjattaisiin hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen rahoitukseen henkilöstömitoituksen rahoittamiseksi ja lisäksi hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen rahoitukseen siirrettäisiin 10 miljoonaa euroa asiakassiirtymien kattamiseksi.

SOSTE on monikanavarahoituksen purkamiseen liittyvässä lausunnossa ottanut kannan, jonka mukaan yksityisen sairaanhoidon hoito- ja tutkimuskorvauksista on perusteltua luopua siirtymäajan jälkeen ja siirtää tästä vapautuvat resurssit hyvinvointialueille. SOSTE on myös kannattanut vanhuspalvelulain mukaisen henkilöstömitoituksen kiristämistä, joka vaatii hyvinvointialueiden rahoituksen lisäämistä.

Julkisen terveydenhuollon resursointi on ollut pitkään riittämätöntä eikä kansalaisilla ole yhdenvertaista pääsyä hoidon piiriin. Jotta kansalaiset olisivat yhdenvertaisessa asemassa, tulee etenkin julkista perusterveydenhuoltoa vahvistaa. On myös kiinnitettävä erityistä huomiota niihin erityisaloihin, joilla yksityinen terveydenhuolto on nykyisin hyvin merkittävä palveluntarjoaja ja joiden piiriin pääsy julkisella puolella on haastavaa. Tällaisia erityisalvoja ovat mm. gynekologia ja silmälääkärin palvelut. Hyvinvointialueiden on jatkossa järjestettävä näiden erityisalojen palvelut tasavertaisesti kaikille tarvittaessa palvelusetelitä hyödyntäen.

Muutokset sairausvakuutuslakiin astuisivat voimaan samaan aikaan kuin sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämismääräykset siirtyivät hyvinvointialueille. Tämä ei saa vaikeuttaa hoitoon pääsyä nykyisestä, vaan hyvinvointialueiden tulee arvioida nopeasti omat palvelunsa ja valmistautua asianmukaisesti Kela-korvauksista luopumisen aiheuttamaan mahdolliseen palvelujen kysynnän kasvuun.

Sairausvakuutuslain mukaisten hoito- ja tutkimuskorvausten tarkoituksena on ollut lisätä vakuutettujen taloudellisia mahdollisuuksia käyttää yksityisen terveydenhuollon palveluja ja siten tukea vapautta valita terveyspalvelujen tuottaja. Korvaustaso on kuitenkin nykyisin niin matala (13–16 %), että korvaukset eivät enää tosiasiallisesti lisää pienituloisten ja vähävaraisten mahdollisuuksia palveluntuottajan valintaan. Suurituloiset käyttävät yksityisiä terveyspalveluita pienituloisia enemmän. Suurituloisten palveluiden käyttäjien osalta korvauksen poistumisella ei ole merkittävää vaikutusta henkilön taloudelliseen asemaan.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tutkimuksen ja hoidon korvaukset säilytettäisiin toimenpiteissä, jotka on määrännyt psykiatrian tai suu- ja leukakirurgian erikoislääkäri taikka hammaslääkäri. Lisäksi psykologin tutkimukset korvattaisiin jatkossakin. SOSTE pitää tätä kannatettavana, koska suun terveydenhuoltoon tai mielenterveyspalveluihin ei voi enää kohdistaa minkäänlaisia säästöjä.

SOSTE huomauttaa Invalidiliitto ry:n lausuntoon viitaten, että lakimuutoksen vaikutuksia tulisi arvioida huolellisemmin työelämän ulkopuolella olevien fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden osalta.

Ojanen Minttu
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry